

Ontmoetingen en Gesprekken tussen Gereformeerde kerken in Capelle aan den IJssel

Terugblik en overzicht

Al vele jaren zijn de Christelijke Gereformeerde Kerk en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) met elkaar in gesprek.

Zowel landelijk op synodaal niveau als op meerdere plaatsen in Nederland op lokaal niveau, waaronder in Capelle aan den IJssel.

Hoe kan het dat deze twee gereformeerde kerkverbanden in Nederland naast elkaar bestaan? Om dat te begrijpen kijken eerst even terug in de geschiedenis.

Twee kerken uit elkaar

Daarvoor moeten we helemaal terug naar 1834. In dat jaar scheidde zich een aantal gemeenten en predikanten af van de Nederlandse Hervormde Kerk. Zij constateerden in deze kerk 'verminking of verloochening van de Leer onzer vaders', 'verbastering van de bediening der Heilige Sacramenten' en 'het bijna volstreekte verzuim der kerkelijke tucht'. Bovendien had koning Willem I na de Franse tijd zijn ministerie van godsdienstzaken de leiding gegeven in de kerk. De afgescheiden kerken wilden terugkeren naar de gereformeerde belijdenis en de kerkorde van Dordrecht. Voormannen waren toen de (nog jonge) predikanten De Cock, Brummelkamp, Scholte en Van Velzen.

De terugkeer naar de Dordtse Kerkorde liep niet over rozen. Er kwamen allerlei conflicten over de inrichting van het kerkelijk leven. Deze leidden zelfs tot scheuring: in 1838 ontstond de Gereformeerde Kerk onder het Kruis. Ook maakte men ruzie over bijvoorbeeld de psalmberijming en het wel of niet dragen van een ambtsgewaad. Gelukkig bleef de hoofdzaak boven water: terug naar de waarheid van de Schriften, naar de gereformeerde belijdenis.

Het wonder gebeurde dat de voormannen van de Afscheiding zich verootmoedigden en de verschillende richtingen elkaar weer opzochten. Na verschillende verzoeningen vonden de meeste gemeenten uit de Afscheiding elkaar in 1869. Als naam hebben ze aangenomen: de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland. Zo was er weer een Gereformeerde Kerk in Nederland.

Ondertussen was er in de Nederlandse Hervormde Kerk weer een reformatische beweging op gang gekomen, onder leiding van Abraham Kuiper. In 1886 kwam een aantal kerken buiten de Nederlandse Hervormde Kerk te staan: de Doleantie. Zij formeerden zich voorlopig als Nederduitse Gereformeerde Kerken. In 1892 verenigden deze kerken en het overgrote deel van de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland zich tot de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Een deel van de christelijke gereformeerden bleef echter bij deze Vereniging aan de kant staan. Zij hadden onder meer ernstige bezwaren tegen bepaalde overtuigingen van Kuiper en zijn leerlingen, bijvoorbeeld tegen de leer van de veronderstelde wedergeboorte. Zij gingen verder als de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland, later: de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. De huidige Christelijke Gereformeerde Kerken komen dus voort uit de kerken van de Afscheiding.

Van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) is sinds 1944 sprake. In dat jaar maakte een deel van de Gereformeerde Kerken zich vrij van synodebesluiten die juist een aantal punten uit de leer van Abraham Kuiper bindend hadden opgelegd binnen deze kerken. De vrijgemaakte kerken wilden zich alleen binden aan de leer van de belijdenissen en maakten zich ook los van de manier van kerkregering die in afwijking van de Dordtse Kerkorde de generale synode te veel macht gaf.

Twee kerken naar elkaar onderweg

Het spreekt vanzelf dat er na de Tweede Wereldoorlog, vanaf 1946, contacten ontstonden tussen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en de Christelijke Gereformeerde Kerken. Toen bleek wel dat vijftig jaar gescheiden optrekken zijn tol had geëist. Bij de gereformeerden (vrijgemaakt) lag in leer en prediking een sterke nadruk op het "verbond": de leden van de gemeente werden aangesproken op hun positie in het verbond. Bij de christelijke gereformeerden werd in de prediking de nadruk gelegd op de "toe-eigening van het heil": hun werd aangewezen hoe ze deel moesten krijgen aan het heil dat in het evangelie werd voorgesteld. De kerken waren ook qua woorden en begrippen uit elkaar gegroeid, waardoor zij elkaar vaak niet goed begrepen, ook als het over dezelfde onderwerpen ging.

Christelijke gereformeerden beschuldigden vrijgemaakten van verbondsautomatisme: er werd te weinig naar echt geloof en ware bekering gevraagd. Ook het spreken over de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) als "ware kerk" - naar artikel 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis - zette kwaad bloed. Gereformeerden verweten christelijke gereformeerden te veel aandacht te schenken aan het bevindelijke element. Ook de grote onderlinge verschillen binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken waren een punt van kritiek.

Toch deed de Here in zijn genade ook de gezamenlijke overtuiging groeien, dat beide kerken geroepen waren de eenheid te zoeken. Al met al kostte het maar liefst vijftig jaar schrijven en praten voordat er echte toenadering groeide en zij overeenstemming bereikten. De christelijke gereformeerde synode van Haarlem-Noord (1998) en de synode van Leusden (1999) van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) vonden elkaar op de belangrijkste punten:

1. de toe-eigening van het heil;
2. het spreken over kinderen Gods;
3. de gemeentebesouwing.

De synoden waren het erover eens, dat wat landelijk bereikt werd ook op het grondvlak van de gemeenten moest worden eigen gemaakt. Deputaten van beide kerkverbanden stelden een handreiking op voor het gesprek tussen de plaatselijke christelijke gereformeerde en gereformeerde kerken. Deze handreiking is ook het uitgangspunt geworden voor de samenspreking hier in Capelle aan den IJssel. Maar daarover meer in het volgende.

Het gesprek in Capelle

In de afgelopen vijftien jaar is het contact tussen de Christelijke Gereformeerde Kerk van Rotterdam-Oost / Capelle aan den IJssel en de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) te Capelle aan den IJssel geleidelijk op gang gekomen. Het eerste contact werd gelegd door de predikanten Lof en Smelik. Later namen de beide moderamina de fakkel over. Door allerlei oorzaken, zoals de splitsing van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) in drieën (1994-1998) en ziekte van ds. G. Van 't Spijker (1999), duurde het een aantal jaren voordat het onderlinge gesprek ging vlotten.

De handreiking van wederzijdse deputaten kwam in maart 2000 precies op het goede moment. Op 23 mei 2000 kwamen de moderamina van de Gereformeerde Kerk te Capelle aan den IJssel-Noord en de Christelijke Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Oost / Capelle aan den IJssel bij elkaar. Bij deze eerste kennismaking werd afgesproken dat de komende maanden gebruikt zouden worden om te komen tot een lijst van zaken waarover wij met elkaar in gesprek zouden gaan. Dit gesprek, op basis van de drie formulieren van eenheid moest de groei van het onderling vertrouwen stimuleren.

In augustus 2000 werd besloten om de volgende onderwerpen met elkaar te bespreken:

1. toe-eigening van het heil;
2. het spreken over kinderen Gods;
3. hoe spreek je de gemeente aan in de prediking / verbond en verkiezing;
4. schriftgezag;
5. het functioneren van de kerkorde / gemeentegrenzen.

Zo werd op 12 september 2000 gestart met de samenspreking. In eerste instantie deden aan de gesprekken mee: het moderamen van de raad van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) te Capelle aan den IJssel-Noord en het moderamen van de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Oost / Capelle aan den IJssel.

Vanaf januari 2001 zijn ook de kerkenraden van de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) van Capelle

Noordwest en Nieuwerkerk a/d IJssel bij de samensprekingen betrokken. Vanaf dat moment is dan ook sprake van de "Stuurgroep".

Die Stuurgroep is in de afgelopen 9 jaar totaal 31 keer bij elkaar gekomen. Er is 4 keer een gezamenlijke vergadering van de vier kerkenraden geweest en werd 5 keer een gemeentevond georganiseerd.

Hoe verliepen die besprekingen? Waar hebben ze toe geleid??

We lopen de gesprekken per onderwerp langs.

1. Toe-eigening van het heil

Centraal in de discussie over de vraag hoe je deel krijgt aan het heil, staan Zondag 23 van de Heidelbergse Catechismus en delen van het Doopformulier.

In Zondag 23 wordt gevraagd: *Hoe bent u rechtvaardig voor God?*

Het antwoord luidt:

Alleen door waar geloof in Jezus Christus. Al klaagt mijn geweten mij aan, dat ik tegen alle geboden van God zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden heb en dat ik nog altijd uit ben op elk kwaad, toch schenkt God mij zonder enige verdienste van mijn kant, alleen uit genade, de volkomen voldoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus. Hij rekent mij die toe als had ik nooit enige zonde gehad of gedaan, ja alsof ik al de gehoorzaamheid volbracht had die Christus voor mij volbracht heeft. Aan deze weldaad heb ik alleen deel als ik die met een gelovig hart aanneem (vraag en antwoord 60).

In de prediking binnen de gereformeerde kerken heeft dit antwoord een centrale plaats ingenomen, vooral het woord *toerekenen*. Dat komt omdat je positie in het verbond serieus genomen wordt. Door Gods beloften komt je leven op de rails te staan. Onze kinderen noemen we uit kracht van Gods beloften ook Gods kinderen. Met de woorden van het doopformulier: onze kinderen worden zonder het te weten in Christus uit genade tot Gods kinderen aangenomen. Ze zijn erfgenamen van Gods rijk en van zijn verbond. De gemeente dankt God na de doop met de woorden, dat: 'Gij ons en onze kinderen door het bloed van uw geliefde Zoon Jezus Christus al onze zonden vergeven hebt en ons door uw Heilige Geest tot leden van uw eniggeboren Zoon en zo tot uw kinderen hebt aangenomen'.

Hier leren we de machtige genade van God zien. Kijken we naar ons eigen leven, dan zien we een en al zonde en schuld. Wij hebben tegen alle geboden van God zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden. Maar de diepe kloof tussen mijn goddeloosheid en Gods vrijspraak (of: rechtvaardigmaking) wordt overbrugd door het woordje *toch*. Die kloof overbrug je niet door redeneren, maar door met je geloof in Gods armen te springen. De sleutel van dit geheim ligt in het woord *toerekent*. Het grote wonder is dat God ons door zijn genade de behandeling van rechtvaardigen geeft. Hij geeft ons wat Jezus Christus voor ons verdiend heeft met zijn offer. Hij behandelt ons alsof wij nooit enige zonde hadden begaan, ja zelfs alsof we Hem altijd volmaakt hebben gediend. Zo zijn wij rechtvaardig voor God.

In de christelijke gereformeerde prediking kreeg vraag en antwoord 61 nadruk. De vraag is:

Waarom zegt u dat u alleen door het geloof rechtvaardig bent?

Het antwoord luidt:

Niet omdat ik door de waarde van mijn geloof voor God aangenaam ben. Maar alleen de voldoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus is mijn gerechtigheid voor God. En alleen door het geloof kan ik die aannemen en mij toe-eigenen.

Dat geeft de noodzaak aandacht te vragen voor het persoonlijke geloof en de wedergeboorte. De uitdrukking *toe-eigenen van het heil* heeft twee betekenissen. In de eerst plaats is het de Heilige Geest die ons toe-eigent (in bezit geeft) wat wij in Christus hebben. In de tweede plaats is het de actie, waarbij de gelovige leert beseffen (toestemt, aanvaardt), dat het heil voor haar of hem persoonlijk bestemd is. Dit laatste wordt door christelijke gereformeerden ook wel genoemd het *mijnen*, van iets bevinden dat het 'mijn', van mij is. Daarmee krijgt de wedergeboorte, als omslagpunt in je leven, een belangrijke plaats in de prediking en in het leven van de gelovige.

Als uitkomst van onze gesprekken konden we het erover eens zijn dat beide benaderingen voluit gereformeerd zijn en elkaar zelfs goed aanvullen. We konden de conclusie van deputaten kerkelijke eenheid onderschrijven. In hun handreiking lezen we:

"dat het spreken over toerekenen en toe-eigenen voluit bijbelse elementen zijn. De toe-eigening is

enerzijds voluit het werk van de Heilige Geest. Anderzijds is het ook voluit een zaak van menselijke keuze en volharding. We zien deze twee aspecten als onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij het eenzijdig benadrukken van het werk van de Heilige Geest bestaat het gevaar van lijdelijkheid. Bij het eenzijdig benadrukken van het werk van de gelovige bestaat het gevaar van een verkeerd activisme". Met andere woorden: als je teveel nadruk legt op het toerekenen, is het gevaar van verbondsautomatisme aanwezig. Je staat onvoldoende stil bij je zonden en je schuld. Je gaat er snel vanuit dat de genade verkregen is, zonder te wijzen op de absoluut noodzakelijke weg van persoonlijk geloof en bekering. Daartegenover: als je teveel nadruk legt op het toe-eigenen van het heil, is het gevaar aanwezig dat we teveel naar de mensen kijken en God met zijn beloften laten staan, zodat er sprake is van valse lijdelijkheid. Deputaten: "indien de verbondsbelofte niet langs de weg van persoonlijk geloof en bekering wordt aangenomen, komt het niet tot de verwerkelijking van de rijke belofte. Dan zal niet de verbondszege, maar de verbondswraak het deel zijn van de kinderen van het verbond".

2. Kinderen van God

Met de in de gereformeerde kerken gebruikte uitdrukking "kinderen van God" worden aangeduid alle kinderen van het verbond: zij noemen alle kinderen die gedoopt zijn kinderen van God. De uitdrukking "kinderen van God" duidt voor een christelijke gereformeerde op mensen die zijn wedergeboren. Gods kinderen zijn de uitverkorenen.

Dit verschil heeft te maken met het denken over de uitverkiezing. In de gereformeerde kerken is, ook vanwege de inzet van de Vrijmaking, veel nadruk gelegd op de autoriteit van het belovende spreken van God. In de christelijke gereformeerde kerken rekent men meer met het besluit van verkiezing en verwerping. Aan de ene kant is er vanuit de ervaring dat werkelijke bekering vaak ontbreekt een zekere schroom voor een te gemakkelijk leven vanuit de belofte. Aan de andere kant is er voor de gelovige de troost van de verkiezing, je heil ligt vast in Gods keus voor jou.

De conclusie was dat er ruimte kan zijn voor een verschillend spreken over kinderen van God. Ook Calvijn sprak in zijn commentaar op Genesis 17,7 over tweeërlei kinderen Gods. Hij maakte het onderscheid zo: gelet op de roeping die tot hen komt, worden alle nakomelingen van Abraham voor kinderen van God gehouden. In het verborgen heiligdom worden geen anderen als kinderen van God beschouwd dan zij in wie de belofte door het geloof bevestigd is.

3. Hoe wordt de gemeente in de prediking aangesproken / verbond en verkiezing

De predikanten Van 't Spijker, Vreugdenhil en Ter Beek hebben t.b.v. de bespreking hierover een discussiestuk opgesteld naar aanleiding van het boekje van prof. J. van Genderen, *Verbond en Verkiezing* (Kampen: Kok, 1983).

Daarbij komen de volgende drie kernzaken aan de orde.

1. Vallen verbond en verkiezing samen? Nee. De verkiezing is Gods beslissing over mensen al van voor de schepping; het verbond is de relatie die God met zondaars aangaat in de tijd. Gods verkiezing is onveranderlijk; het verbond (niet: mag, maar wel:) kan door ons verbroken worden. Toch zijn er ook belangrijke overeenkomsten. In beide, verkiezing en verbond, hebben we te maken met één en dezelfde God, die mensen zoekt met zijn genade. In beide draait alles om Christus en zijn verlossingswerk. Beide hebben grenzen, al zijn de grenzen van Gods verbond ruimer dan die van zijn verkiezing. Met beide beoogt God van ons een leven van geloof en dankbaarheid.
2. Is er een overwicht van de verkiezing op het verbond? Hiermee wordt bedoeld de opvatting dat het genadeverbond eigenlijk samenvalt met de verkiezing. Gedoopten die niet tot geloof komen (en dus niet uitverkoren blijken te zijn) behoren dan alleen uiterlijk, maar niet in wezen bij Gods verbond. Deze opvatting is af te wijzen. Ze ondergraaft de betrouwbaarheid van Gods beloften in de doop. Ze gaat uit van de gedachte dat de beloften van God in het verbond identiek zijn met de vervulling daarvan: komt die vervulling er niet (door ongeloof van de gedoopte), dan was er ook niet echt een belofte. Maar Gods beloften zijn niet een *voorspelling*, maar een *toezegging* die in geloof moet worden aangenomen.
3. In Zijn grote ontferming gaat God een verbondsrelatie aan met zondaren, die Hij tot het geloof geroepen heeft en met hun kinderen. Hij wil hun God en Verlosser zijn. Zij mogen Zijn volk, ja

zelfs Zijn aangenomen kinderen zijn. Daarom heeft Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven. Daarom laat Hij in, door en met het evangelie rijke, ernstig gemeente beloften verkondigen. Wie de belofte afweert omdat hij vreest niet uitverkoren te zijn, doet het woord van de Here onrecht. Wie de belofte aanvaardt en denkt dat hij op die manier zichzelf verlost, overschat zichzelf.

Wat heeft het onderwerp “verbond en verkiezing” nu te maken met hoe een predikant of ouderling naar de gemeente kijkt, hoe hij in pastoraat en vanaf de kansel de gemeente aanspreekt?

De vraag is: kan ik de gemeente voluit aanspreken als gemeente van onze Here Jezus Christus vanuit de gedachte dat Gods beloften voor alle gemeentelieden bestemd zijn, of moet ik een voorbehoud maken omdat er in de gemeente hypocrieten rondlopen, of broeders en zusters die nog niet wedergeboren zijn en het misschien ook nooit zullen worden?

Kan en mag een predikant aan heel de gemeente de genade van God verkondigen of moet hij binnen de gemeente een onderscheid aanbrengen tussen de uitverkorenen en niet-uitverkorenen? Dat zijn vragen die in de gespreksronde over verbond en verkiezing aan de orde zijn gekomen. Belangrijke vragen, omdat ze grote invloed hebben op prediking en pastoraat.

Consensus over verbond en verkiezing

God heeft van eeuwigheid besloten Zich een volk te formeren en met dat volk een verbond te sluiten. Dat verbond is eenzijdig in zijn ontstaan, want het werd door God ingesteld en onderhouden. Tevens is het tweezijdig in zijn voortbestaan, want het heeft twee partijen, namelijk God en Zijn volk. Alle leden van de gemeente delen in het verbond. In die gemeente brengt Hij Zijn kinderen samen. In de gemeente vinden we trouwe maar ook ontrouwe leden van het verbond.

Ontrouw en ongeloof van mensen maken het besluit van God om door te gaan met Zijn verbond niet ongedaan. Wie deelt in het verbond, deelt voor altijd in belofte en eis van het verbond. God maakt in Zijn genade mensen tot levende leden van Zijn verbond, wie Hij wil en wanneer hij wil. Hij schenkt alle genade die nodig is voor de zaligheid. Door ontrouw en ongeloof kan een mens leven alsof er geen verbond bestaat. Allen worden opgeroepen tot bekering. Ook zij die levende leden van het verbond zijn, hebben zich toch dagelijks te bekeren van hun overtredingen. Zij die geen levende leden van het verbond zijn, hebben zich bovendien te bekeren van hun ontrouw en hun ongeloof. Wie zich nooit bekeert, gaat voor eeuwig ten onder in de toorn van God over de zonden, ondanks het feit, dat deze mens deelde in belofte en eis van het verbond.

God spreekt over Zijn verbond in Zijn Woord. Hij maakt de verbondsbeloften zichtbaar in de sacramenten van Doop en Avondmaal. In de Doop verzegelt God Zijn belofte en eis aan de gedoopte. Vanuit Woord en Sacrament komen de oproep tot geloof en bekering, en het appèl om God lief te hebben en te dienen. De Doop is ingesteld om aan ons en aan onze kinderen Gods verbond te verzegelen. De kinderen van gelovige ouders zijn in Christus geheiligd. Daarom laten ouders hun kinderen dopen en geven zij hun jawoord aan de Heere. Wanneer de kinderen over voldoende onderscheidingsvermogen beschikken, behoren zij hun eigen jawoord te geven. Daarom doen zij in de gemeente in het openbaar belijdenis van hun geloof. Wanneer zij er niet toe komen deze belijdenis te doen, moeten zij daarover pastoraal vermaand worden. Ook zal met hen, door hen en voor hen gebeden moeten worden om helderheid te ontvangen en verder te komen in deze zaak.

God kent de Zijnen. Van hen zal niemand verloren gaan, omdat de Zaligmaker hen voor Zijn rekening heeft genomen. De Drie-enige God staat ervoor in dat allen die bestemd zijn voor de zaligheid ook de zaligheid ontvangen. Hoewel wij als mensen Gods verborgen besluiten niet kunnen en mogen doorgronden, en dit voor sommigen tot een zware aanvechting kan worden, mogen wij niet menen dat Gods beloften niet serieus bedoeld zouden zijn. Zijn beloften en eisen behoren door ons en onze kinderen volkomen serieus genomen te worden. Wij zullen door gebruik van de middelen, namelijk Woord, Sacrament en gebed, ernaar jagen dat de persoonlijke toezegging ook een persoonlijke toe-eigening wordt.

Wie in de weg van het verbond gedoopt wordt en het geloof ontvangt, mag van daaruit op de manier van D.L. I,12 komen tot de zekerheid van zijn uitverkiezing. De verbondsbelofte zal een van de pijlers van die zekerheid zijn en blijven, D.L. V,10.

Daarom moeten Godvrezende ouders niet twifelen aan de uitverkiezing en het behoud van hun kinderen die God zeer jong uit dit leven wegneemt, D.L. I, 17.

4 Schriftgezag

Als voorbereiding op de gemeenschappelijke kerkenraadsvergadering hebben ds. Ter Beek en ds. Van 't Spijker een samenvatting gemaakt van zaken uit de belijdenisgeschriften t.a.v. het onderwerp schriftgezag. Die bespreking heeft geleid tot het vaststellen van de volgende consensus over dit onderwerp.

Consensus over het Schriftgezag

I. [Wij] zijn van oordeel dat er op het punt van het buigen voor het Woord van God overeenstemming moet zijn. Als een kerk zich niet voegt naar de gezonde leer van het evangelie is er geen kerkelijke gemeenschap mogelijk. (1 Tim 6: 3 e.v.; 2 Joh 9 e.v.) Werkelijke eenheid onder gelovigen is slechts te vinden op het fundament van apostelen en profeten, waarvan Christus zelf de hoeksteen is. (Ef. 2: 19 en 20)

Gods Woord is niet tot stand gekomen door de wil van een mens, maar door de Heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken. Zonder twijfel geloven wij alles wat de Schriften bevatten, omdat de Heilige Geest ons getuigenis geeft in onze harten dat de Heilige Schriften van God zijn. Het is ons niet geoorloofd iets anders te leren dan ons reeds geleerd is door de Heilige Schriften. Wij mogen er niets aan toedoen of daarvan afdoen. Wij mogen ook geen geschriften van mensen gelijkstellen met de goddelijke Schriften. Wij geloven, handhaven en passen toe datgene wat de belijdenisgeschriften zeggen over de Heilige Schrift.

II. In elke tijd moeten bijbelteksten verklaard worden. Wij willen niet zomaar elke verklaring accepteren. Verklaringen die in strijd zijn met datgene wat de belijdenisgeschriften zeggen over de Heilige Schrift verwerpen wij. De teksten van de Heilige Schrift moeten grondig onderzocht worden. We hoeven niet bij voorbaat veronderstellingen en theorieën af te wijzen. Bij het onderzoek moet steeds bedacht worden dat de Heilige Schrift het Woord van God is. Wat daarmee in strijd is, verwerpen wij als dwaling. Werk van tekstverklaarders die niet de Bijbel als Gods openbaring zien, moet daarom terughoudend worden benaderd. In de kerken is veel ruimte voor de vrijheid van de exegese. Maar deze vrijheid is niet zo onbepaald dat een bijbeltekst alles kan zeggen wat de exegeet wil. Ons uitgangspunt is juist dat we ons onderwerpen aan het gezag van de Schrift. We ontvangen de Schrift als afkomstig van God. Ze is niet voortgekomen uit de wil van een mens, maar mensen, door de Heilige Geest gedreven, hebben van Godswege gesproken. En daarom: de Schrift laat geen eigenmachtige uitlegging toe (2 Petr. 1: 21; art. 3 NGB). In en rond de eredienst klinkt dan ook de bede dat de verkondiging mag zijn naar de mening van Gods Geest.

III. We leven in een maatschappelijk klimaat waarin het spreken vanuit een autoritaire bron bepaald niet algemeen aanvaard is. We ademen dagelijks de sfeer van 'ieder zijn eigen waarheid', 'dat zegt me (n)iets' en 'daar heb ik niet zoveel mee'.

Dat heeft ook gevolgen voor christenen. We moeten met zorg vaststellen dat de kritiek op het Woord van de Here toeneemt. Ook gereformeerde christenen dienen dagelijks Gods Woord gezag te geven over hun leven. En zij zijn in de verzoeking om het gezag van de Bijbel te funderen in de smalle basis van de ervaren functionaliteit en het gevoel aangesproken te zijn.

IV. Wij moeten de wil van God uit Zijn Woord verstaan, en daarom zullen wij niet twijfelen aan datgene wat de Heere ons in Zijn Woord zegt. Wie zijn wij, dat wij God zouden tegenspreken. Wij mogen de "eenvoudige" mensen niet bedriegen en anders leren dan God in Zijn Woord heeft geopenbaard. Wij zullen ons niet buiten de eenvoud van de Schrift bewegen.

V. Net zomin als wij iets aan het Woord van God willen toevoegen of iets ervan willen afdoen, net zomin willen wij iets van Zijn geopenbaarde willen toe- of afdoen. Wij hebben van onze Heiland geleerd dat aan de geboden en inzettingen die God in Zijn Woord gegeven heeft niets door ons op eigen initiatief zal worden veranderd. Alleen daar waar de Heere heeft aangegeven dat enkele inzettingen geldend onder de bedeling van het Oude Verbond zijn weggedaan door de komst van de bedeling van het Nieuwe Verbond, willen wij ons daarnaar richten onder Zijn bestuur.

De mogelijkheid dat in de Bijbel menselijke gewoonten worden beschreven die niet voortvloeien uit de wil van God, willen wij grondig bestuderen omdat zulke gewoonten voor ons geen wet zijn.

Rapportage Preekbespreking

In 2002 en 2003 zijn over en weer in erediensten elkaars preken beluisterd en via de Stuurgroep aan elkaar teruggedoorverteld. Enerzijds de waardering, maar anderzijds enkele opmerkingen over de prediking over en weer zijn voor de Stuurgroep aanleiding geweest om over dit onderwerp tevens een gezamenlijke kerkenraadsvergadering te organiseren.

Preekbespreking 13 september 2006

In een gezamenlijk bijeenkomst van alle kerkenraden op 13 september 2006 is door ds. C. van Dijk (GKv) en ds. J. van Dijken (CGK) een preek gehouden. Aansluitend is in gespreksgroepen daarover doorgesproken aan de hand van een aantal vragen.

De conclusie van de avond is als volgt weergegeven:

“In de preken werden tekst en context meer dan voldoende belicht. In de uitleg wordt een en ander goed gevolgd.

De preken brachten tot Christus. De preken waren “onderscheidend”. Duidelijk werd gesteld dat het oordeel begint bij het huis Gods met een uitnodigende oproep om zich werkelijk en persoonlijk te bekeren. Het evenwicht was zorgvuldig met genade en schuld.

Beide preken waren goed te volgen voor kerkmensen die ervaring hebben met het luisteren. De preken kenden geen specifieke toespitsing in de richting van buitenkerkelijke hoorders.

Alle groepen kenden de conclusie dat de prediking geen verhindering is voor verdere toenadering, maar eerder een stimulans! De onderlinge bijeenkomst is als bijzonder broederlijk ervaren. De beide preken waren inhoudelijk zoals dat van een gereformeerde preek verwacht mag worden.

5. Kerkorde en gemeentegrenzen

In essentie is er geen verschil tussen beide kerken in de kerkregering. De kerkordes verschillen op onderdelen, maar zijn beide geënt op de Kerkorde van Dordrecht. Ook in de praktijk treden verschillen op (bv. de regeling van de kerkvisitatie), maar deze zijn niet van principiële aard.

Op enkele onderdelen heeft uitdrukkelijk nadere bezinning plaatsgevonden. Deze worden hieronder afzonderlijk benoemd.

Psalmen en gezangen in de eredienst:

De conclusie kan zijn dat de keuze van liederen in de eredienst geen belemmering behoeft te zijn tussen de CGK en de GKv op weg naar eenheid. Daarbij wordt uitdrukkelijk opgemerkt dat beide kerken hechten aan een blijvend prominente plaats van de psalmen in de eredienst en dat er bij de keuze van gezangen en andere liederen voor wordt gewaakt dat Gods heilsopenbaring in al haar facetten op evenwichtige wijze aan bod komt.

Bijbelvertaling en eredienst:

Dat CGK en GKv een verschillende keuze hebben gemaakt m.b.t. het gebruik van de NBV, behoeft geen principiële barrière te zijn op de weg naar eenheid. Ook de GKv heeft oog voor de zwakheden in de NBV, m.n. op het punt van de vertaalkeuzes die bij bepaalde bijbelgedeeltes zijn gemaakt. Daar wordt op de kansel ook regelmatig gewag van gemaakt. Beide kerken hebben als oogmerk de boodschap van God in de Bijbel te laten klinken, getrouw aan de bron en in zo helder mogelijke taal.

Perforatie van kerkgrenzen; visie op de plaatselijke gemeente en haar leden:

De principiële uitgangspunten t.a.v. gemeente-zijn worden door de CGK én de GKv's onderschreven. In beide kerkgenootschappen is het territorium van de plaatselijke gemeenten op basis van afspraken binnen het kerkverband vastgelegd.

Vastgesteld moet worden dat in de praktijk van het kerkelijk leven m.n. de samenstelling van de CGK niet overeenkomt met deze uitgangspunten. Veel leden wonen buiten het grondgebied dat binnen het kerkverband is vastgelegd, terwijl ook gelovigen die binnen dat grondgebied wonen zich hebben aangesloten bij een gemeente elders. In de praktijk wordt de keuze voor aansluiting bij een gemeente niet alleen bepaald door de woonplaats, maar in belangrijke mate ook door de 'geestelijke ligging'.

Het betreft hier een gegroeide praktijk die breed als een feitelijk gegeven wordt aanvaard. Bij de GKv's komt deze situatie (nog?) sporadisch voor, meestal op grond van pastorale overwegingen en vaak voor een beperkte periode.

Op grond van de overeenstemming over de normatieve uitgangspunten en de ambtelijke roeping in dezen behoeft de feitelijke situatie op dit punt geen belemmering te zijn op de weg naar eenheid.

Positie diakenen in de kerkenraad.

In de CGK zijn de diakenen directer betrokken bij het pastoraat in de gemeente omdat zij kennis kunnen nemen van de rapportage van die huisbezoeken waarover nadere besluitvorming noodzakelijk is in het kader van opzicht en (eventueel te verwachten) tucht.

In de GKv worden de huisbezoeken alle onder de noemer van 'opzicht en tucht' gebracht, ook als er niet specifiek sprake is van tuchttoefening. De uitwisseling van informatie tussen ouderlingen en diakenen over de pastorale aspecten van hun werk moet dus in de GKv apart georganiseerd worden. De diakenen hebben in de CGK als zodanig uitdrukkelijk een vertegenwoordiging in de klassicale vergaderingen. Bij de GKv niet.

Het onderscheid en de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid tussen beide ambten wordt in beide kerkgenootschappen onderkend en gepraktiseerd. Met name op wijkniveau wordt daar gestalte aan gegeven. Het kerkordelijke onderscheid en de daaruit voortvloeiende praktische gevolgen berusten niet op principiële gronden.

Conclusie

Tijdens de kerkenraadsvergadering van 2 september 2009 is vastgesteld dat er een behoorlijk dossier is opgebouwd in de periode van samenspreken. In die vergadering stond de vraag centraal: Hoe nu verder, hoe ronden we dit proces nu af? Temeer daar vanuit de peiling onder de leden in het voorjaar van 2009 ook de formalisering van het contact met de HWS door meerderen sterk werd benadrukt. Daarop is besloten om daarover advies in te winnen bij Deputaten Kerkelijke Eenheid. Dat gesprek heeft in november 2009 met onze stuurgroepleden plaatsgevonden. Door hen is daarop een voorstel gedaan aan de kerkenraad over de mogelijkheden om het proces van samenspreken met de drie Gereformeerde Kerken vrijgemaakt af te ronden.

In de vergadering van 13 januari is dit voorstel uitgebreid besproken, u heeft dat ook in het verslag van die vergadering kunnen lezen.

Er is vastgesteld dat 10 jaar geleden enthousiast aan de samenwerking is begonnen. De in die jaren geformuleerde consensus over de verschillende onderwerpen mag gezien worden als een goed fundament op de weg naar herkenning en erkenning.

De Generale Synode heeft destijds het verlangen uitgesproken om als kerken minder verdeeld te zijn en eenheid te zoeken. Dat was 10 jaar geleden ook het verlangen van de kerkenraad.

Dat verlangen wordt ook door de huidige kerkenraad nog steeds onderschreven en tevens leeft daarbij de behoefte om het bereikte resultaat te verzilveren.

Dat betekent concreet dat het aanwezige dossier (inmiddels een hele ordner vol), in het najaar van 2010 aan de classis Rotterdam aangeboden zal worden en gevraagd zal worden om in te stemmen met wederzijdse erkenning. Een beslissing die toestemming geeft tot:

1. accepteren van elkaars (ongecensureerde) leden aan het avondmaal;
Concreet betekent dit dat leden van de drie betrokken Ger. Kerken bij ons het Heilig Avondmaal mee kunnen vieren, althans wanneer ze voor het begin van de dienst dit kenbaar maken aan de kerkenraad. Maar feitelijk kan dat nu al. Leden uit onze gemeente kunnen eveneens deelnemen aan het H. A. in de GKv in Capelle of Nieuwerkerk. Tot op heden is dat niet zo maar mogelijk, formeel wordt dan een schriftelijke verklaring van onze kerkenraad verwacht dat het betrokken lid niet onder censuur staat.
2. accepteren van de attestaties van elkaars (ongecensureerde) leden;
Concreet betekent dit dat bij overgang naar één van de andere gemeenten niet een bewijs van lidmaatschap wordt afgegeven maar een officiële attestatie. Bij een bewijs van lidmaatschap kan door de ontvangende gemeente in een gesprek nader onderzocht worden of het betreffende lid wel geaccepteerd zal worden, een attestatie dient altijd geaccepteerd te worden.
3. kanselruil
Concreet betekent dit dat gedurende het eerste jaar na de instemming door de classis ds. Van der Rhee drie keer per jaar een eredienst zal ruilen met de predikant van GKv Capelle-Noord. In de jaren daarna zal ook gefaseerd kanselruil plaats gaan vinden met de predikanten van GKv Capelle Zuidwest en Nieuwerkerk. Deze opzet is gekozen omdat de Ontmoetingskerk (ons "centrum") binnen de grenzen van Capelle-Noord ligt en het voor een rustige opbouw voor onze gemeente en

voor ds. Van der Rhee niet verstandig is om ruiling met alle gemeente in het eerste jaar al op te starten.

Eenzelfde vraag zal door de Ger. Kerken vrijgem. ook worden ingediend bij hun classis.

Als beide classes die instemming verlenen is daarmee formeel het proces van samenspreken afgerond.

Het proces van de afgelopen 10 jaar en de besluitvorming in de afgelopen maanden binnen de kerkenraad willen we op onze algemene ledenvergadering van 21 april graag aan u toelichten.

Namens de kerkenraad,

Ds. F.W. van der Rhee, J.Groeneveld, Th. Huurnink,
afgevaardigden namens de Chr. Ger. Kerk Rotterdam/Oost – Capelle aan den IJssel in de Stuurgroep.